

lade det til den danske Stats Regering at bestemme, hvilken af disse Tillidsmænd den ønsker, eller maaske endogsaa helt at vise dem tilbage.

Det er altsaa en Del Ønsker, som vi har, og en Del Klager, som vi synes er berettigede, og som vi finder kunde imødekomes. Vi forundrer os over, at hvor der er en fuldt tysk Skole med saa og saamange Lærere og en Leder, Forhandlingsproget i dette Lærerkollegium ikke skulde være Tysk, som det naturlige var, men Dansk. Jeg ved jo ikke, om det er et Tilfælde, eller om Ledelsen af dette tyske Skolesystem har vist og maaske ment at skulle vise for stor Iver. Jeg kalder det Unatur, naar det danske Sprog i et saadant tysk Skolesystem skal bruges som Forhandlingsprog. Man har indsat en Kommission, saa vidt jeg ved, til at bearbejde Skolebøger til de tyske Skoler. Samtidig har man med stor Uhildethed og Forekommenhed visse Steder sagt: Brug kun de gamle Bøger, syng, hvad I vil! men det andet er under Forberedelse, og det interesserer os selvfølgelig stærkt, hvorledes den Sag skal behandles, og om det tyske Mindretal ikke selv skulde have en Stemme med Hensyn til, hvilke Bøger, Læsebøger og andre Undervisningsbøger der skal lægges til Grund for Undervisningen. Jeg vilde gerne tillade mig at spørge den højtærede Undervisningsminister og ogsaa den højtærede Kirkeminister, om de anerkender, at denne nye Tanke kunde føres igennem paa den Maade, som jeg har antydnet, og som jeg gerne ved Lejlighed en Gang vil stille et bestemt Forslag om, eller om man ser en Fare for en dansk Interesse i, at den bliver gennemført. For selvfølgelig, den danske Regering har jo at vaage over danske Interesser, det forstaar vi godt, men er man ikke saa uhildet i det danske Folk og i den danske Regering, at man ikke ser en Fare i at give os fri Plads dér, hvor vi omfatter vort Folk og vort Folks Anliggender med Kærlighed, saa forstaar man jo ikke de Sønderjyder, som man har hilst paa med saa megen Glæde, for det er jo det, de har lidt under, at man hindrede dem i at pleje og fremelske det, der var deres eget. Jeg venter derfor Forstaaelse for dette Ønske om indtil de sidste Konsekvenser at gennemføre denne nye Tanke og derved blot at gennemføre og opnaa det, som maatte være ønskeligt for begge Folk, at den ene Del ikke faar en ubehagelig Følelse af, at den anden regerer over dens egne Anliggender. Saa snart denne

Følelse ikke mere er til Stede, er der en helt anden Mulighed for, at disse to Folk kan forstaa hinanden og kan leve i et godt Forhold til hinanden.

I Gaar kom vi ogsaa her i Tinget ind paa et andet Spørgsmaal af principiel Betydning, idet den tresidede Traktat blev omtalt, der muligvis bliver afsluttet mellem Tyskland, Danmark og Ententen. En Del af dens Bestemmelser angaar Optionen, og det ærede Medlem Hr. Rode fandt, at Tanken om Optionen havde den principielle Betydning, at man tager Folkene fra hinanden og hjælper til, at der kommer en klar national Grænse. Jeg vilde gerne gøre det høje Ting opmærksom paa, at det drejer sig her om et Spørgsmaal, der er principielt forskelligt fra denne nye Vej, jeg lige talte om. At tilfredsstille en Befolkning, der er blandet, og give hver sit er noget helt andet, er en helt anden Vej end at skabe en klar Linie og skubbe over paa den anden Side af Grænsen, hvad der kan skubbes derover, saaledes at man ingen Rivninger har at frygte. Jeg holder det for en Umulighed, uden i øvrigt at ville sige noget om disse Optionsbestemmelser, som kan være gode nok, men denne Tanke, dette Ideal er ikke et Ideal. Der ligger en Slags Bankeroterklæring i det, at to Folkeslag ikke kan mødes i Fred med hinanden. De skal være der; vi kommer aldrig til saadanne Forhold, at Folk ikke skyder sig ind i Folk og blandes med hinanden, og det gælder da at finde nye Veje. Den bedste Vej ligger altid i Villien, men der kan gøres meget ogsaa i de udvortes Forhold ved at ordne dem saaledes, at der ikke opstaar saa mange Rivninger. Og her vilde jeg ved denne Lejlighed ogsaa nævne et andet Spørgsmaal; det drejer sig ikke om Optionen, man kan jo ogsaa paa andre Maader forhindre, at der er det levende Samfund mellem et Folks Medlemmer, som dette Folk selv ønsker. Der er en Grænse nu mellem en Del af Folket og den store Del af Folket, og man kan gøre Vanskeligheder ved at overskride denne Grænse. Nu ved jeg vel, at man lige efter Krigen, hvor man frygter for saa mange Elementer, der kunde virke samfundnedbrydende, har ønsket at spærre visse Mennesker ude herfra og derved maaske ogsaa kommer til at ramme andre. Men der er dog en Del Ting, der er sket fra den høje Regerings Side, som jeg ikke kan forklare mig ud fra dette Synspunkt. Jeg har her en Besked, som er givet til en tysk Forening, en Slags selskabelig Forening i Sønderborg, der ønskede, at en